

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „posredniških“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „
Za večje črke po prostora.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „starih kramov“, na starem trgu in v muški ulici ter v Trstu, via Cassana, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepromožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Jek s Primorskega.

Posnemaje tovariša nam, goriskega „Corriera“, odkritega nasprotnika, (imamo tudi drugih, ki rujejo za hrbtom) podajemo čitateljem prevod dopisa „Od Adrije“ v dunajski „Tribüni“ od 27. t. m., namenjenega državnim poslancem, ki se tako le glasi: „Z bosensko zasedo nastal je v Italiji krik po „vzhodnih mejah“. Celega poluotoka polastil se je krčevit nemir; povsod so prirejali javne shode s hrumečimi irredentarskimi demonstracijami. Te brezkoristne politične demonstracije so se pa sčasom ulegle in „neodrešeni bratje“ ostali so še vedno pri Avstriji. Kar se do zdaj ni moglo doseči z močjo, to naj bi se doseglo zdaj z lepa. Tedaj so izdali mirnejši merodajni politiki v Italiji novo parolo. Italija — pravijo ti ljudje — mora želeti močno, prijazno Avstrijo, da ne dobi Nemčije ali Rusije sosed; posebno mora se Avstrija podpirati na balkanskem poluotoku, da predere do Salonikov. Ko raztegne Avstrija svoje pokrajine do egejskega morja, udá se, da po prijaznem dogovoru odstopi Italiji južno Tirolsko in Primorsko. Najodličnejšim zastopnikom te italijanske politike prištevata se bivši minister R. Bonghi. V predgovoru k Fambrijevi „La Venezia Giulia“ piše ta državnik: Nam je v dobiček, da se Avstrija dalje razteguje proti jugu zahodne Turčije. Tako ostane proti Rusom obrnena in jim zadela jadransko morje; tako zadobi moč tudi proti Nemčiji. K temu jej lahko pomagamo pod tem pogojem, da nam prizna, ko se razširi v deželi za Dalmacijo in ko predere do egejskega morja, ob tem morji, ki je bilo nekdanj vse naše, večji in boljši del, nego je oni, ki ga zdaj imamo“.

„Po izjavah, katere je dal grof Kalnoky v delegacijah o naših razmerah z Italijo, ni več dvomiti, da so se zunanji odnosaši med Avstrijo in Italijo zasukali v smislu od Bonghija priporočene politike. Italija je naša prijateljica in zaveznica.“

„V daljnem svojem predgovoru vidi g. Bonghi v primorskih Slovanih edini zadržek, ki zavira priklonjenje te pokrajine k Italiji, češ da narodnostni princip, na katerem se je dvignila združena Italija, ne dopušča, da bi Italija to pokrajino, v kateri prebivajo večinoma Slovani, takoj kot svojo zahtevala. V tem oziru piše Bonghi: „Bila bi velika sreča, ako bi mogli reči, da v pokneženi grofiji goriški in gradiški, v mejni grofiji Istriji in v tržaškem mestu živijo sami Italijani. Zdaj tega ne moremo reči.“

„Dalje potrjuje pa z veseljem, da na Primorskem se neprestano širi italijanski jezik na škodo slovanskega, in upa, da italijanska država, ki je zidana na narodnostno načelo, doseže svoje „naravne meje“ tedaj, ko se primorski Slovani poitalijančijo. V tem oziru pravi: „Doseči moramo boljo mejo od one, ki nam je zdaj; in mi imamo pravico, zahtevati, da postane cela pokrajina, ki je v zemljepisnem oziru brez dvombe italijanska, italijanska tudi v političnem oziru. Ali k temu je treba, da raste upliv italijanskega življa v nekaterih delih te dežele, in smoter sme se vsekako doseči le s polnim spoštovanjem mednarodnih razmer in ne da bi se avstrijska moč stavila v nevarnost ali da bi se omajala“.

„Prašamo: Kdo skrbi na Primorskem za to, da raste upliv italijanskega življa? Kdo oskrbuje na Primorskem zadeve gospoda Bonghija?“

„..... delujejo v čudnem soglasju na to, da pospešujejo rast italijanskega življa. Italijanska manjšina v deželi ima tri narodne državne srednje šole, slovanska večina ni ene; v mnogih čisto ali večinoma slovanskih občinah so ljudske šole čisto italijanske. Upravni uradi uradujejo italijanski ali nemški; sodnijski jezik je celo v čisto slovanskih okrajih skoro izključljivo italijanski, v nekaterih nemški; odloki v slovanskem jeziku postajajo vedno redkejši“.

„Razen tega stoji na čelu deželne uprave mož, ki je nedavno na nekem potovanju priporočal slovanskim istrskim kmetom, naj se naučijo italijanščino. Ni čudo, da je, ko vsi ti faktorji sodelujejo, slovansko ljudstvo v Istri po zadnji štetvi pojelo za eno tretjino in da je v Trstu padlo od 53 na 21 odstotkov. Posebe v Istri ima slovanski jezik — smelo bi se reči — edino zavetišče v cerkvi, kjer se označuje beseda božja v slovanskih občinah še v slovanskem jeziku. Pa tudi v tem oziru se je mogoče premenilo, odkar raste upliv tržaškega namestništva na neke cerkvene dostojanstvenike. Izprazneni škofovski sedež v Poreči — Pulji čaka, da ga kdo zasede. Ako bo tržaški upliv tudi tukaj merodajen, ako bo naslednik velikega rodoljuba Dobrile Slovanom nasproten ali vsaj tak....., potem bi se mogla kmalu izpolniti želja Bonghi-jeva, da bi videl Istro poitalijančeno“.

„V očigled takih razmer prosimo vse resnično avstrijsko misleče in čuteče državne poslance, posebe pa slovanske zastopnike južnih dežel, naj v prihodnjem zasedanju državnega zbora z vsemi v zboru dovoljenimi sredstvi krepko na to delajo, da se na Primorskem premeni dosedanja sistem, kateri mora vesti k popolnemu poitalijančenju te kronovine in slednjič k uresničenju Bonghi-jevega načrta ali programa“.

Miklošičeva slavnost.

Kdo je Miklošič in kaj je ta mož Slovanom sploh, a nam Slovincem še posebe, o tem je „Soča“ že pisala v 35. štef. t. l. Tega našega moža slavil je 20. t. m. ob sedemdesetletnici njegovega rojstva ves učeni svet v Avstriji in zunaj Avstrije, da, lahko rečemo, učeni svet vse Evrope. Profesorji slavnega vseučilišča v Bonnu poklonili so se s posebno adresno velikano učenosti, vzporodivši ga prvim zvezdam na jezikoslovskem nebu. Velika deputacija profesorjev vseh fakultet dunajskega vseučilišča, mej njimi učenjaki svetovne slave, vročila mu je adresno, v kateri mu izrazujejo svoje spoštovanje in občudovanje, ter mu je predala v spomin tega dneva veliko zlato medalijo z njega podobo, katero so dali kovati njegovi čestilci.

Ruski poslanec knez Lobanov je naznanil, da mu je ruski car Aleksander III. zaradi njegovih zaslug za slovansko vedo podelil red sv. Stanislava, a srbski minister Piročanec mu je poročil da ga je kralj Milan počastil z redom sv. Save prve vrste. Vseučilišče v Petrogradu imenovalo ga je častnim svojim udom, takisto tudi vseučilišče v Moskvi, a petrogradska akademija znanosti, bolgarska literarna akademija, jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti, potem vseučilišče v Harkovu in še mnoga učenjaska društva čestitala so mu v posebnih, prekrasno izdelanih adresah. Glavno mesto slovenskih pokrajin, bela Ljubljana in vinorodni Ljutomer, blizu katerega mesta je telka v priprosti kmetški hiši zibelka našemu slavljencu, imenovala sta ga častnim meščanom.

Tudi Rumunci so se spominali ta dan Miklošiča, in rumunska akademija mu je v krasni adresi čestitala ter ga zagotovila neminljive hvaležnosti vsega rumunskega naroda.

Na večer tega dne pa se mu je v jedni najlepši dvorani dunajskega mesta poklonila slovanska mladina,

LISTEK.

JULIJSKE PLANINE.

Vzhodni del Trentarske gore. Op. dr. Julij Kugy v Trstu. (Konec.)

Očital sem dr.—ju nevednost. Kako mislim to opravičiti? G. dr. ne pozna našega jezika, pozna, t. j. sliši včasih le dijalekt — in potem piše in sodi — (hotel bi slišati jaz Vaše nemške dijalekte!). Priznati moram, da se je g. dr. trudil čisto pisati naša imena; a kaj, ko mu ni bilo mogoče vselej pravo pogoditi. Naj navedem nekatere vzgleda. On piše (v knjigi ali na karti — tega tu ne bom ločil; tudi ne bom navajal, kje se to dobi — vzelo bi preveč prostora in časa): Schlitz mesto Zilica; Predilca m. Predelica; Czer Soča m. Čez-Soča; ljudstvo govori tudi Čre-Soča z izpuščentim s oia; Rudeci rob; Duple m. Daplo ali Duplje; Lepeina m. Lepena; Bausica m. Balšica; Vk. Zlemen m. Veliko sleme; Hrušca m. Hrušica; Repikonc m. Repikovec; Urbanova — govori se: Urbanova ali Vrbanova špica; Selenica m. Zelenica; Vitranc m. Vetranc; Pišca m. Peščenica; Veršic m. Vršič; Vršak m. Vršac; Vršac m. Vršac; Sreberniak m. Srebrnjak (Srebrnjak); Zapotocco m.

*) Primeri njegovo opazko na str. 379. „habe die Namen durchgehend slovenisch geschrieben.“

Zapotok (Zapotokom); Zajauer m. Zajavor; tudi se to ne pravi: beim Ahorn, nego: hinter dem Ahorn; Smičeu m. St. Mihelovec; Jelenk m. Jelenjak (Jelčnjek); Za gradem m. Za gradom; Moistruka m. Mojstrovka; Anškova m. Anžekovo; Minerca m. Mlinarica; Prisanig-Priznig m. Prisenek; Jalouc m. Jalovec; Mikuč m. Melkič (?); Strukl m. Strukelj; Cernutta m. Crnota; Resč m. Rezič, Rešič; Kuk m. Kolk; Vohu m. Vogel; Jelouca m. Jelovica; Uskovnica m. Uzkovnica? (V skalnici?) Ukanca? Stou m. Stol; Zmir m. Cmir; Mišel m. Mišael, Mihel der Crna prst; Ožebnik; Tozbar; luknia; sredni; Rjovina m. Rujavina; Belpolje; Hriberce m. Hribarci; Privau m. Tribal; Dedenpolje m. Dednopolje; Peršuc m. Pršivec; Tosc m. Tosec; Tičerca m. Tičarica; Velki; Lanšepca m. Laniževica, Lanižeca; Lepoče m. Lopoči; Trebišnja m. Trebiščina; Doleč m. Dolič; Bukovac m. Bukovec; Zaduica; Steiner, na Kranjskem govore tudi Kamenik; Prosecco — tako piše le gozdni urad m. Prosek; Biel potok; Bihauc m. Pihalec, Pihavec; Zavatno m. Savatna; Holica m. Golica; Kanzel m. Kancelni — vsaj oblika je naša; Gcemleit — nu, to ne bo naše, govori se Grmlajt. Uratica, Vradica m. Vratca; Uratn; Bartel m. Vertelj; Pötschar m. Pečár; Kravagna; Bukovac-Dol — govore le: Bukovec; Splenta m. Splevta — na Tolminkem ta beseda pomeni: precepljeno deblo, čok; tedaj „razcepljena, razsekana gora“, frdame Palica (verdammte Spitze) m. Frdonja polica (Brdanja pol.) Kau, Kav (tudi Kal) m. Kal; Skumanc; montę

Kuk — saj nismo Vlahi! — Grintovec ni „der Murrische“; prej še: der zackige, kantige, zerklüftete; Slebec m. Zlebič — Mognica m. Možnica. Če so imena tako pisana, onda zvoné naravski ne le Vam, ampak tudi nam — barbarično! Ponavljam pa: mož ni mogel vedeti vsega, in njegov trud in prizadevanje, da bi bil naša imena vseskozi le slovenski pisal — kakor pravi na str. 379 — je hvale vredno. Navedena pisava se popolnoma vjema s pisavo na kartah našega generalnega štaba; kar je najbrže g. dr.-ja zapeljalo. Naj vejjajo torej naše opombe tudi gg. risarjem omenjenih kart.

A če ljudje jezika ne znajo, onda ni čudo, da ni več mogoče najti vseh tistih mest, kjer je pred sto leti Bait. Hacquet dobival „Scabioso Trento“. „Stoletje jih mari ni izbrisalo iz spomina naših gorjanec“, nego mož je bil najbrže po ljudskem govoru — pismenega jezika nevesč — imena slabo napisal. Selen sneg je: „Triglavgletscher“, „Tosz“ je znan — Tosec; „Smichelau verh“ — St. Mihelov vrh; Debeli vrh tudi poznan; Zmir — Cmir; Trachim Vrh misli dr. K. je moreda Trebiščina planina ali Trašenca. Pa „Trašenca“ nihče ne govori; vrhu tega je tudi predaletč semkaj na to stran izza Triglava; bolje bo morebiti, če se bere: Draški vrh (Veliki in mali Draški vrh za Triglavom). Kaj je „Ziperic“? moreda kako popačeno — ali tiskarski pogrešek v l. 1782. — in dijalektsko napisano ime „u Zmirje“, t. j. v Cmirji? „O prötech“ je „v prodih“ blizu Cmirja (Hriba). Kaj

učeca se na vseučilišči, ter njemu v čast priredili sijajno besedo. Poljak dr. Leciejewski je v slovenskem govoru opisal zasluge svečarove za slovansko vedo ter mu je podal težek lorovr venec od srebra in velik album s fotografijami Miklošičevih učencev s slovensko dedikacijo in s podobo sv. slovanskih blagovestnikov (aposteljev) Cirila in Metoda na čelu. Mej M-imi učenci so se nekateri uže proslavili kot učenjaki.

Potem so prihajale deputacije raznih slovanskih akademičnih društev ter slavljencu izročale razne adrese in diplome. Predsednik akad. društva „Slovenije“ ga je nagovoril: „Akademično društvo Vaših rojakov na Dunaji, „Slovenija“, ki nosi isto lepo ime kakor ono društvo, kateremu ste l. 1848 bili Vi na Dunaji predsednik, prosi, da blagovolite vzprejeti od njega častno členstvo v znak velikega spoštovanja in hvaležnosti. Z brezprimerno marljivostjo in mnogoletnim trudom neumornega znanstvenega delovanja proslavili ste Vi naše ime, naš jezik. Zategadelj je Vaša sedemdesetletnica velik praznik posebno za Slovence. Akad. slovenska mladež, zbrana iz vseh slovanskih pokrajev, izraža Vam danes v imenu celega našega naroda naša čustva veselja in hvaležnosti; prinaša Vam pozdrav Vaše in naše mile domovine, čestita k Vaši slavi z gorečo željo: Božja previdnost ohrani Vas čilega in zdravega kakor ste zdaj še mnoga leta na korist znanosti, slovenskemu narodu v slavo!“

Na čelu srbske deputacije je bil slavni, uže sivolasi pesnik dr. Jovan Zmaj Jovanović, na čelu poljske pa dr. Leciejewski.

Za temi pozdravi nadaljeval se je program, petje in godba, vse od konca do kraja umeteljno dovršeno. S posebno hvalo je bil vzprijet dr. Ipavčev zbor: „Kdo je mar“, ki ga je pelo slov. pevsko društvo, potem c. k. dvorne opere prvega tenorista Broulika prekrasno pete pesni in Kohanovskega igra na gosli.

Po dovršeni besedi odšel je slavljenc in z njim mnogo občinstva, večina pa, zlasti akademična mladina je ostala, in pričel je dijaški komers, pri katerem so je govorilo, pelo in napivalo v najlepši slogi v vseh slovanskih jezicih.

Ni mi treba še dodajati, da so k tej slavnosti prihajali telegrami od vseh krajev, največ je bilo slovanskih.

Arelski predór.

Velikansko delo izvršilo se je ta mesec na Predarelskem, v majhni deželici, ki je združena s Tirolsko. Predarelsko meji na severo-zahodu z bavarskim kraljestvom, na jugo-zahodu pa s švicarsko ljudovlado; med Švico in Bavarskim se razprostira obširno bodensko jezero, ki sega celo v Predarelsko. Proti jutru drži se Predarelsko tirolske dežele; a meja je taka, kakor med Bohinjem pa Tolminskem, ali kakor med vipavsko dolino in Cirknom ali Dolenjo Tribušo. Potovanje je težavno, ker visoko pogorje Arelsko (Arel, odtod ime dežele) loči skoro kakor zid Arelsko od Tirolskega. Imeli so sicer vozno cesto iz Landeka (na tirolski strani) v Predarelsko, pa bila je strma, težavna, visoka, pozimi zakidana, tako da je bilo po-

je „za Utech?“ Moreda je Hacq. slišal za utami ali kaj takega. „Zospoliza“ najbrže: „za polico“, ali kaj jednakega. Kedor če z ljudstvom občevati, in kaj koristi od tega imeti, mora njegov jezik poznati — in sicer pismeni jezik! O tem še nekaj!

Imel sem pred 2ma letoma priliko govoriti z nekimi štabnimi častniki, ki so naše kraje pregledovali in imena zapisovali — zaradi naprave generalne štabne karte. Povem jim, razložim: kako zelo je potrebno, da taki znajo dotični jezik, koder potujejo itd. Ah ja, deje mož, bil sem uže začel učiti se ruščine; bil sem to opustil; a zdaj sem spet pričel. Saj res, kaj pa koristi: če imajo vojaški dostojanstveniki na karti napisano: „Bersterguze“ m. „Pri Strogolcu?“ Pozneje so menda nekaj popravljali in popravili ta imena; po Soški dolini je hodil menda poročnik Jensenko; pa še ni vse, kakor bi moralo biti. Neki častnik je pral: kje je to Maceu, kaj je to Maceu, kako se to glasi nemški? Nijeden ni tega znal; pozneje so prišli do tega, da iščejo: „Maslica“. O drugi priliki je nekede trdil: da je za Bolcem Banšicathal! (ker je na karti n podoben n-u). Nu, hotel sem reči: jezik trebé poznati.

Da sklenem: G. dr. K. naj oprost: Jaz sem iskren! Slovenski to pomeni: ognjen, hrvaški pa odkritosrčen. Sploh nam je njegov opis dobro došel. Upamo, da se bode zdaj še bolj izvedelo o lepoti naših veličastnih gorá.

Kako, da nam je moral še-le „ptujec“ to lepoto odkriti ali pokazati? Ali nismo še toliko napredovali? Ali pa je kriv nervus-penezi? R. Issler, urednik časopisu za turiste — pravijo — je zabil vse svoje premoženje 200.000 gl. v goré. Kak drug tega ne more. Vrhu tega so pa tudi različni ljudje: Jedne veselí denar zabijati v goré, druge pa iskati ga iz njih. O tem mored: drugokrat.

Za danes: Hvala g dr.-u K., da nam je odkril „Trentarsko dolino, ki jo povečuje pravljica, poezija in romantika“.

tovanje težko, prevažanje blaga pa še težje. Kadar so šli predarelski državni poslanci na Dunaj, peljali so se ob imenovanem bodenskem jezeru proti zahodu, potem so se obrnili v Mnihovo proti severu (ali severo-vzhodu) in od tam se le proti vzhodu skoz Solnigrad na Dunaj. To je bilo težavno in Predarelski so vedno prosili, da bi se jim napravila železna cesta, ki bi jih vezala s Tirolji in po Tiroljih z drugimi avstrijskimi deželami. Prošnje Predarelcov je znal vsakdo ceuti, ali železnice bi jim ne bili napravili, ako bi ne bilo drugih važnejših in splošnih koristij, ki so jo zahtevale.

Naše cesarstvo ima veliko zemeljskih pridelkov, katere prodaja drugim državam, ki so v tem oziru bolj revne, ki pa imejo dovolj cvenka. Taka dežela je posebno Švica, ki je gorata in ne prideluje za svoje prebivalce dovolj živeža; pa tudi Francosko potrebuje žita iz drugih dežel. Iz našega cesarstva šlo je v Švico in v Francijo vsako leto mnogo žita, ali vse to žito moralo je iti skoz Solnigrad ali pa skoz Kufstein (na Tirolskem) v Rosenheim (na Bavarskem) in v Mnihovo in odtod se le proti jugu v Švico, ali proti zahodu v Francijo. Za naše žito bila je pot dolga in zavoljo tega draga; naši kmetovalci so trpeli, da so pšenico pridelali, Bavarci so pa samo železne šine polegli po svojih ravnih tleh in so imeli dobiček od žita, ki se je peljalo po njih svetu.

Avstrijske vlade so že dolgo na to mislile, da bi odprle našemu žitu ravno pot skoz Predarelsko v Švico in skoz Švico na Francosko, ali težave bile so tako velike, da se nise upale začeti dela. Graditi železnice čez strme visoke hribe, kjer svet ne drži in kjer pol leta sneg leži, ne kaže nikakor. Kaj je torej storiti? Vlada je mislila: če ne morem čez hrib, pojdem pa skoz hrib, in tako je storila. Ko je nastopila sedanja vlada grofa Taaffeja, predložila je državnemu zboru načrt postave, po kateri naj bi se sklenila graditev predarelske železnice iz Tirolov (od Inomosta, pozneje od Landeka naprej) do že onkraj hriba ob bodenskem jezeru obstoječih avstrijskih železnic, in sicer skoz arelski hrib. Državni zbor je postavilo sprejel in je dovolil 35 milijonov in 600 tisoč gold, za to železnico in sicer 16,216.000 gl. za predór skoz arelsko goro.

O sv. Ivanu leta 1880 začeli so delati na obeh straneh arelskega hriba: na jutrajni strani pri Sv. Antonu, na večerni strani pri Langenu. Ko so zemljo in kamenje odkopali, kolikor jim je bilo mogoče, začeli so meseca novembra vrtati hrib s stroji ali mašinami. Od tistega časa naprej vrtali in kopali so neprenehoma od obeh strani hrib, ki je v tisti visočini, kjer so delali, debel 10.270 metrov ali okolo poldruga milje. Vztrajnemu delu se je posrečilo, da v sredo, 14. novembra t. l., ob 3¼ popoldne so delavci na zahodni strani, ko so bili razstrelili neko skalovje, zagledali luknje, katere so bili prevrtali delavci z vzhodne strani. Hitro so delavci to naznanili inženirju, ki je delo nadzoroval, in ko se je ta pričel, da so prave s svedom (mašino) vrtane luknje, in ko so se delavci ene in druge strani tudi klicali in si odgovarjali skoz luknjo, bilo je veselje splošno in neizmerno. Delo je koj prejenjalo in začeli so delati priprave za slovesni svršitek predora. Ozko steno, ki je bila v prodoru, so pustili, da jo je kupčijski minister baron Pino 19. t. m., na god presvitile cesarice, podrl z mino, katero je od daleč prižgal.

Imeli so potem veselice, gostije, praznike, zahvalno mašo, odlikovanja, pohvale, svetinje, darila, proste dneve in mnogo veselja. Vse se čudi, da je delo tako hitro dovršeno in da se je razmeroma vse prav redno in povoljno vršilo. Dokončali so delo 14 mesecev prej, nego je bilo pogojeno. Podvzetniki imajo vsled tega velike dobičke, ker v pogodbi je bilo rečeno, da če bo delo dovršeno pred izgovorenim časom, dobi podjetnik za vsak pridobljeni dan 800 gl.; če pa bi bili delali več časa, nego je bilo določeno, moral bi podjetnik plačati za vsak zamajeni dan 800 gl. S predorom pa ni še vse dokončano. Zdaj bodo podzidavali, lepšali, utrjevali in likali, kar bo treba, tako da preteče morda še celo leto, predno začnejo voziti po celi črti. — Pri teh delih pokazal se je jako velik napredek. Predor skoz goro Cenis med Italijo in Francijo je dolg 12.330 metrov in so ga delali 12 let; predor skoz goro Gothard meri 14.900 metrov in je bil dodelan v 9 letih in pol; arelski predor dodelal se je v skoro 3 letih. Ako bi se zdaj delavci Predela lotili, prevrtali bi ga kakor oblico in imeli bi najkrajšo zvezo Koroškega s Trstom in morjem. Človeški um res veliko more, ki celo gore vrta, kar bi v prejšnjih časih nikdo ne bil verjel. Če pojde tako naprej, ne bomo čakali dolgo, da pride konec sveta.

Napredek na Kanalskem.

III.

Da je na Kanalskem uboštvó doma, jasno nam bobna boben v rokah sodnijskega sluga po kanalskem lepem trgu. To nam spričuje tudi preveliko število žganjarij, ki so po celem okraju pregosto nasejane. Resnično je, da kolikor več smrtno škodljivega žganja kateri kraj popije, na toliko žalostnejši stopnji uboštvó

va je tak kraj. Naš okraj kanalski — Bogu bodi po- toženo — ni med zadnjimi ni v deželi, ni v državi v oziru na žganje. Med zadnjimi ali najzadnji pa je gledé živinoreje.

Jasno govoré o tem številke v zadnjem „Gospodarskem listu“, ki sem ga ravnokar v roké dobi. Ravno te jako majhne številke napotile so me, da sem sedel ter napisal ta le ne majhen dopis. — „Gospodarski list“, glasilo c. kr. kmetijskega društva v Gorici, v kolikih iztisih hodi na Kanalsko? V tolikih, ali malo več, kolikor je občin; drugače rečeno: tolike, kolikor — nič! Pa kako se berejo še ti iztisi? Pridno, kaj ne! — Pred letom, ko sem bival leto dni na Kanalskem, našel sem v občinski pisarni „Gospodarske liste“ — nerazrezane! In to pri županu, ki je med najposobnejšimi celega okraja. To naj zadostuje, pa je vsak prepričan, kako se pospešuje umuo kmetijstvo v našem okraju. Občina bila je naročena na list, mislim, zato, ker so ga jej usilili. Bral ga ni nobeden razen mene — še župan ne! Jednako je tudi po drugih županijah.

Kako so pri nas razširjeni drugi gospodarski listi, n. pr. „Novice“, naj sodi vsakedo po tem, da še njih ime je težko enemu izmed sto kmetovalcev znano. Kak napredek! Ali se najde na Slovenskem okraj kanalskemu jednak!? Potem pa naj reče kedó, da naši župani ne zaslužijo znamenj „za zasluge“? Pustimo to, saj je „Soča“ o svojem času o tem dosti govorila! Kjer se ne napreduje, se nazaduje, ker miru na svetu ni.

To uam pravi tudi denašnji „Gospodarski list“, katerega toplo priporočam č. duhovščini in g. učiteljem in vsakemu narodnjaku, da ga, kolikor mogoče, med narodom širi. Nizka letnina 1 gl. 20 kr. in dobra vsebina ga uže sama priporoča. Boljše pa je, da mnogo kmetovalcev k društvu pristopi, da bodo uživali vse dobrote in dobivali list zastoj.

V omenjenem listu piše za Goriško — žal, da ne morem reči tudi za Kanalsko posebej — zaslužni g. vodja slovenskega oddelka kmetijske šole, za katero na Kanalskem ne znajo, sledeče, kar naj si voditelji narodovi dobro zapomnijo: „V okraju kanalskem je število goved naraslo le za 80%, v primeri le malo, kar si moremo tolnačiti s tem, da je po tem okraju v pretoklem desetletji huda beda in revščina trla kmetovalce. Da zadolženi ubogi kmet ne more množiti si živine, je pač razumno, ker komaj se mu stori tele, uže ga prodá, da dobi vsaj toliko, kolikor potrebuje, da si kupi soli za močnik. Zadolženi kmet nima časa čakati, da bi voliči dorasli, ampak kot junčke jih mora prodati, da potolaži nikdar nasitljivega upnika.“ — O upnikih na Kanalskem bi lahko več povedal, a pod imenom d e r u h o v l Gnezdo je veliko, močno in preveč krika bi bilo, ako bi vanje dregnil. Mogoče drugikrat!

Tako je, kakor piše zaslužni g. vodja, samo uboge letine ne smemo vedno za lasé puliti, da je le ona uzrok našej revščini. Tudi po drugih krajih ni padala „mana“ na zemljo, a vendar so lepo napredovali. „Da piščeta bi v grlo priletela — Pečena pitati — lenuhe zrele!“ — poje naš pesnik, vendar ne smemo pričakovati. Narodu ne rečem „lenuh“, — Bog vari, on je največji trpin, — pač pa narodovim oskrbnikom, onim, kateri so postavljeni, da skrbijo za narodovo srečo!!

Koliko je storila kmetijska družba za Kanalsko? je še zadnje, kar hočem omeniti. Kratko rečeno: toliko, kolikor Kanalsko za kmetijsko družbo. Tu se je ravnalo po starem slovenskem pregovoru: klin s klinom, — kar pa ni prav! Res, da se narod na Kanalskem ni bregal ne malo ne dosti za družbo, še sedaj se ne bregá in se tudi ne bo mnogo, dokler ga ne bodo umni in vneti voditelji na to napeljevali; a narod ni temu kriv. Narod na Kanalskem vendar plačuje v deželno in državno blagajnico, iz katerih dobiva družba svojo podporo, ravno toliko in še pridnejše, kakor drugi okraji. Ali je bilo tedaj modro od družbe, da je naš okraj skoro popolnem zanemarjala? Nikakor ne! Ravno to je tudi uzrok, da za družbo kmetovalec še sedaj ne vé. Koliko plemenitih juncev se je poslalo na Kanalsko v primeri z drugimi okraji, da bi bil narod vedel za korist? Zadnji čas je uže, da se stori tudi v tem obziru kaj več. Vsaj toliko naj se pomaga ubogemu kanalskemu okraju, kolikor je v tolikih letih sam plačal. —

Tukaj zopet opozarjam one, ki imajo pri tem posla, naj stariše nagovoré, da pošljejo svoje snove v kmetijsko šolo, katero vzdržujejo jednako drugim okrajem uže toliko časa, a od nje nimajo najmanjšega dobička. Mislim, da do sedaj je bil s a m o j e d e n mladenič iz celega okraja na kmetijski šoli, a še tisti zato, ker na srednji šoli ni mogel nič opraviti in ker je dobil podporo, če tudi je bil sin jednega prvih bogatinov. Ker tudi ta ni nič opravil, ker tudi kmetijstvo ni hotelo iti samo v trdo glavo, nima kanalski okraj niti jednega siná, ki bi bil deležen poduka naše deželne kmetijske šole; nima ni jednega v umnem kmetijstvu in gospodarstvu sploh izšolanega gospodarja, niti naslednika. Kako hočemo napredovati pri takó žalostnih razmerah?!

Sedaui čas — čas vsakovrstnega napredka, vidi na Kanalskem vse pri starem. Naj se potem čudimo slabim letinam!

(Dalje v priilogi.)

Dopisi.

V Gorici, 25. nov. — Slovenska narodna čitalnica goriška začela je svoje živahnije zimske delovanje sinoči, a prav za prav začela je že pred mesecem dnij, ko je pričelo podučevanje v petji, ki vabi čitalničarje k zanimivim veselici in jim blaži srca o času, ko zunaj gorkih sob brije mrzel zrak. Uže z davna ni imela čitalnica tako močnega pevskega zbora, kakor letos. Gospod pevovodja se je z drugimi odborniki ured marljivo prizadeval, da je dobil 20 možkih glasov, ki razveseljuje svoje tovariše, goriške čitalničarje in goste. Vrh tega ostale so gospodične pevkinje, katerim se je letos še ena pridružila, zveste čitalničnemu odru in se prav marljivo vadijo v raznih pesmotvorih, med katerimi so nekateri jako težki. Prijeten glas in redna vaja premaga vse, in tako se je zgodilo, da nas je sinočno petje izvrstno zabavljalo. Najbolje so dopadli mešani zbori, pri katerih je nastopilo po šest pevkinj in 20 pevcev.

Spored bil je za dva lepa godbena kosa pomnožen; pred prvo številko igralo je 16 mož vojaške godbe Straussova skladba: „Eno noč v Benetkah“, po 4. točki sledila je rapsodija ogerskih narodnih pesem, katera se je morala na splošno zahtevanje ponoviti. Vojaška godba se je ta večer čitalničarjem jako prikupila. „Popotno pesem“ Kocijančičevo pel je možki zbor močno in natančno. Vilharjev „Uzor“, ki ga je pel mešani zbor, bil je prav dopadljiv in je žel obilno pohvalo. Gospodična A. M. deklamovala je Prešernovo „Rozamundo“ z znano svojo spretnostjo mило, občutljivo, gladko in naravno. Le tega ne vemo, zakaj je izvolila besede iz leta 1832. mesto onih, katere je Prešeren sam pozneje odločil. Deklamacija bila je navzočim tako po volji, da je morala gospodična v drugič priti na oder. Najbolj točen, idealen in popoln bil je Vilharjev „Po jezeru“, ki so ga peli sopran, alt in možki zbor, s katerim so peveci in pevkinje pokazali svojo izurjenost. Občinstvo izrazilo je svoje priznanje in hvalo umetni izvršitvi z dolgo trajajočim in živim ploskanjem. Po Nedvedovi „Prošnji“, katero je možki zbor čisto in krepko spel, sledil je šaliv govor gospoda E. K., ki je v goriški čitalnici in na njenem odru, posebno v šaljivih ulogah, znana in priznana moč. Izvedeli smo o luni ali meseci marsikaj, o čemer nismo vedeli, da znamo. „Moj spominček“ Gerbecov, katerega je pel mešani zbor, sklenil je besedni program, in sicer tako častno, da se je moral ponoviti.

Društvenikov in gostov bilo je navzočih lepo število. Počastili so bili veselico mnogi častniki tukajšnjega c. k. pešpolka, ki so se o prijetnem večeru prav pohvalno izrekli. Sledila je potem plesna zabava, ki je trpela do ranega jutra. Kvadriljo je plesalo blizu 40 parov. Naj bi se čitalnica tudi letos krepko razvijala na vse strani.

V Gorici, 30. nov. — Andrejšče obhajalo je, kakor sem slišal, danes god svojega mogočnega zavetnika, sv. Andreja, s cerkveno svečanostjo, katero so povelečevali gojenci tega zavoda z lepim cecilijanskim petjem. V veselje vsem prijateljem cecilijanstva, nasprotnikom pa v sramoto in ukor, bodi povedano, da gojenci tega zavoda imajo uže lepe, občne pohvale in občnega priznanja vredne zasluge za cecilijansko petje, do čim mnogi, ki bi mogli in morali sveto stvar pospeševati, do zanj še mezinca niso zgenili, pač pa bi radi sveto, od papeža priporočeno stvar kazili, ako bi se dalo. Iz lastnega, plemenitega nagiba začeli so vrli mladeniči uže zdavna, ko mnogim to petje še po imenu ni bilo znano, trebati in gladiti mu trujevo pot.

„Was kein Verstand der „Verständigen“ sieht, das übet in Einfalt ein kindlich Gemüth.“ Tako pesnik. In res, mnogi izmej gojencev so še otroci, pa so prosti, čisti vseh predsodkov in drugih megel, ki pri polnoletnih tako pogosto zavirajo pot zdravim načelom. Vendar ne zavoljo teh mladeničev, katerim je hvala postranska, zaduja stvar, ampak zavoljo mnogih zaukečnežev sem prijel za pero in sem napisal te besede, zavoljo tistih, ki dobrim opominom in ukazom z najvišjega mesta nimajo odprtih src in ušes, da jim postavim v izgled in da jim v posuemu priporočim plemenito tekmovalje iz vztrajno prizadevanje za vse „lepo-dobro“ navdušenih mladeničev, kakor upam. Na mernik z lučjo! da sveti po temi tavajočim, da sveti tudi tistim, ki sedé, učé, pa vendar v zmoti tičé, ki se nikdar opravičit ne dá.

Nekdo, ki še ni ud Cecil. društvu, ki pa bo, ako Bog dá.

Iz Solkana, 28. nov. — O naši narodni čitalnici ni bilo že dolgo časa nič slišati in marsikdo si je lahko mislil, da solkanske čitalnice ni več. Ali to ni res. Naša čitalnica se stoji; še ima svoje stanovanje in časopise, ktere društveniki prebirajo. Da pa naša čitalnica se ne odlikuje več z narodnimi veselici,

je krivo to, da se žalibog število njenih društvenikov manjša in da še tevi niso zmožni in dovolj vneti, da bi čitalnico z narodnimi veselici in podučljivimi govori pedpirali. In ravno to je uzrok, da se število društvenikov krči mesto da bi se množilo; kjer v društvu ni življenja, tam tudi ni veselja. Nektanje delavne moči žalibog že hladna zemlja krije, nektere pa nam je osoda med svet razkropila, da ne morejo več za društvo delovati. Ali pri vsem tem, ako bi naši domači društveniki se količkaj ganili in se za svoj narodni dom borili, bi jim gotovo tudi zunanje moči pripomogle za narodni obstoj in razvitek naše petnajst let stare čitalnice.

V kratkem bomo imeli zopet priliko zbrati se v letni občni zbor, ki bode, ako se ne motim, 9. decembra. Gospodje društveniki, prihranimo si za tisti dan malo časa, da se po mogočnosti vsi snidemo in da pozvemo stanje naše narodne čitalnice, da jo zopet obudimo iz narodnega spanja k delavnemu življenju. Kakor sem že zgoré rekel, ako bomo domači udje za svojo čitalnico vneti in delavni, nas bodo tudi naši bratje, ki so med svetom, če ne delavno, pa gmotno, podpirali. Konečno obračam se tudi do naših častitih gospodov dušnih pastirjev in odličnih narodnjakov, da tudi Vi častiti gospodje počastite s svojim prihodom bodoči občni zbor kar bi imelo blagodejen upliv na naše društvenike. Dana Vam je prilika, da sodelujete v društvu in da je vodite po pošteni, narodni in krščanski poti. Ako pustite čitalnico razpadati, zbirali se bodo mladeniči po krahm in javnih plesiščih, kakor se žalibog godi; ako se udeležite čitalničnega življenja, ohranite in obvarujete vsaj nekatere. Kristus ni učil le v tempeljah; ampak šel je tudi k ženitini v Kano galilejsko, a nikdo ne more reči, da se je Kristus s tem pregrešil. Kjer se moru kaj dobrega storiti, je vsakemu rodoljubu in poštenjaku dolžnost delati, naj si bo katere koli starosti, narodnosti, barve ali moči. Torej na svidenje, vsi solkanski pošteni možje in narodnjaki, pri občnem zboru, da rešimo čast našega Solkana, da zabranimo vsaj nekoliko večne plesne v naši vasi. Solkanski rodoljub.

Iz Brd, 26. nov. — Včera je počastil vitez Catinelli naše veterane v Biljani zbrant ter se udeležil slovesnosti, napravljene v letni spomin blagoslovljenja veteranske zastave. Tega društva je treba zlasti ob meji, da se hrani in krepča avstrijska zavest.

Po tej slovesnosti je zboroval „Slovenski jez“; na dnevnem redu so bile dopolnitveni volitve v odbor (zavoljo premeščenih odbornikov) in sporočilo o nagibih, s katerimi je c. k. okrožna sodajja visoko vlado nagnila, odbiti društveno prošnjo za novo sodnijo v Brdih. Na to se je izvolil občren odsek, ki bo to zadevo pretresoval in skušal zadržke odstraniti. Briski Slovenci mislijo, da so uradnije zavoljo ljudstva, ne pa ljudstvo zavoljo uradnikov. Na tej podlagi tirja brisko sodnijo.

Romala je te dni po briskih duhovnjah okrožnica v italijanskem jeziku. Najbrže se je to le po pomoti zgodilo; vendar prosimo, naj se taka pomota ne ponavlja, ker žali slovensko duhovščino — kakoršno ima ločniška dekanija menda brez izjeme.

Iz ajdovske okolice, 26. nov. — Bode li kaj z ajdovsko četverorazrednico? To uprašanje ni nikakor zaspalo, kakor nekteri mislijo. Začelo se je uprav sedaj — sevéda le priično in v prijateljskih krogih — živahno razpravljati. Občno mnenje je glede tega uprašanja različno. Tomaževci — a teh je malo — hočejo vedeti, da ona vest, ki se je spomladi razglasila, naj bi se Ajdovščina in Štarje v skupno četverorazrednico združili, ni prišla iz merodajnih šolskih krogov, ter da je bila le tako s trte zvita. Drugi bi bili za vsakoršno zjedinenje; tudi za zgradbo šole onkraj Hublja. Teh je, posebno v Ajdovščini, najmanje. Največ — skoro vsi tržani in okoličani takraj „vode“, ki po tovarnicah delajo, jih je za pogojno zedinenje; da se namreč šola zida to stran „meje“, češ da prej ali slej morajo uže tako sami priti do četverorazrednice tudi brez zedinenja. Evo vam za to razlogov. Res, v Ajdovščini ni za četverorazrednico dovolj otrok; ali tudi v krajih, ki imajo enako število prebivalcev in nič više otrok nego Ajdovščina, imajo svoje veličastne mnogorazrednice. Taki kraji so navadno središče več občin, ki so v jedno županstvo ali tudi župnijo združeni. Tega pri nas pa ni. Ajdovščina kot županija in župnija obsega samo trg. Ne gledé na to smo vendar z Ajdovščino v najtesnejši zvezi. Vsakdanji kruh nas veže na njo. Tu po tovarnicah smo po noči in po dnevi, v petek in v svetek! Tu puščamo mozeg in kosti! Tu plačujemo naš davke; krvavi davke! Od tega davka odteka bojda razumeroma precejšnja svota v šolski zalog. Prejucni sami računili so — kakor se splošno govori — letos 50 tisoč gld. več dohodkov nego druga leta in plačuje torej tudi več davka. Če je torej resnično, da prejema šolski zalog tudi od pridobnin svoj del, kaj imamo

od tega mi, ki v prvi vrstiki tem ogromnim svotam pripomoremo?

V Ajdovščini je dvorazrednica. V to pa ne sprejemajo naših otrok, ker imajo svojih dovolj. Višerazrednice pa v celem okraji ni in v mesto ne utrpimo otrok pošiljati radi naših bornih zaslužkov. Vemo, da vsakej vasi posebe ne morete zidati „visoke šole“; a pravično bi bilo, da bi nam za naše žalje vsaj skupno četverorazrednico napravili v Ajdovščini, na katero smo povsem navezani. Nekoliko tako zahtevajo zadnji četverorazrednico. Je li njih skromno zahtevanje opravičeno, naj dragi čitatelji sami blagovole razsoditi.

Iz Sv. Križa, 28. nov. — Slavni posestniki iz županije Sv. Križa, dobro Vam je znano, da se nam bližajo nove volitve v občinski svet. Svetujem Vam, da si izvolite takega župana, ki ne bo imel nadležnosti ni z glavarstvom ni z deželnim odborom zavoljo računov. Tukaj imamo dva odlična gospoda in moža poštenjaka; prvi je Filip Terpin, ki je prej županoval devet let, drugi je Tomaž Mrevlo, ki je bil župan tri leta. Bolje nam je, da si izvolimo poštenega župana, nego da bomo tri leta škodo trpeli.

Pa tudi današnjega župana ne pozabimo, ker je skrben mož. Rad bi vse potirjal, da bi ne bilo nikakih zastankov, kakor se tudi prizadeva, da bi dokončal dva kala ali vodnjaka, predno bi nehal županovat. Posestniki, dobro premislite stvar in modro volite, da bomo imeli občinski svet, ki nam bo delal čast in bo skrbel za naš blagor. Če se zdaj nekoliko potrudimo, bomo pa potem tri leta bolj brez skrbi in se nam ne bo treba bati, da bi naše občinske zadeve ne bile v dobrih rokah. Posestniki, na svidenje pri volitvah!

Koborid, dne 26. novembra. — Osušenje „Blata“ dovršeno bo kmalu; dokončano bo vsaj v glavni stvari veliko delo. Res veliko in težavno delo bilo je sušenje v primeri z majhno našo okolico in majhno nje močjo. Slava in ob enem srčna hvala možu, ki je sprožil misel za osušenje, ki je to misel po svojem neumornem delovanju in prizadevanju tudi srečno izvršil. Koliko zaprek bilo mu je premagati, predno je to dosegel; le njegova železna volja mu je dajala dovolj poguma in moči, da ni onemogel v težavnem boji in da ni vsega popustil. Naše ljudstvo utrašilo se je ogromnih stroškov in protivilo se je na vse mogoče načine temu prepotrebemu podjetju. Zdanji rod je preobložen s plačevanjem, še marljivi in štedljivi gospodar komaj izhaja. Šole, ceste, cerkve, „farovži“ in druge potrebne in koristne naprave zadele so sedanji rod in ni čuda, če se je ljudstvo protivilo novemu težkemu bremenu. Koliko grenkih, slanih in neslanih moral je slišati pogumni mož, vendar vse je potrpežljivo prenašal in prenesel, kajti zavest, da bo to podjetje njegovim rojakom v korist, sladila mu je vse grenkobe in navdajala ga je z vedno novim pogumom. Kakor hitro je bilo najpotrebnejše delo dovršeno, kakor hitro je odtekal kalna voda in z njo tudi mrzlina in so se zgubili bleđi obrazi in so se pokazali lepi, zeleni travniki, izginila je tudi nevolja iz src naših prebivalcev in kali hvaležnosti so poguvalo tudi v najhujših protivnikih.

Nova struga Idrije bo kmalu popolnoma dovršena in „Blato“ bo večidel suho. Voda se tudi že zdaj dobro odteka. Tam kjer so prej kraljevale žabe in drugi vodni mrčesi, kjer se je prej visoko trsje (palud) mogočno zibalo, rase že zdaj tečna hrana našim konjem; cesta na Italijansko je zdaj suha in dobra in svež, čist zrak veje po našej lepi dolini.

Res, korist je očitvena in neprecenljiva; čuti jo vsak in ni je treba obsirneje popisovati.

Za občno korist zadostujejo te naprave popolnoma, a ne tako v kmetijsko-gospodarskem oziru. Travniki res niso več pod vodo, ali oni dajejo lastnikom svojim in bodo še dolgo dajali kisló, le konjem užitno seno. Treba jih je popolnoma izsušiti. Na spodnjem „kobaridskem Blatu“, morala bi biti dva veča okolo 1 m. globoka in vsaj 1/2 m. široka vodotoka, „kanala“ od Sočnega brega do Idrije. Na ta dva kanala naj bi potam vsak lastnik ob meji naredil primeren kanalček, da se bo voda odtekala. Ta dva večja kanala morali bi lastniki sami izgotoviti, zato bi se morali dogovoriti in združiti. Ker bi se pa težko dobil mož, ki bi vse to vodil, obračam se do slavnega županstva, naj bi ono seglo vmes; sklicalo naj bi lastnike na dogovor in naj bi se po sklepu z rabetami izdelala. Pri zgornjem „Blatu“ pa, tam je treba staro strugo tu in tam popraviti in iztrebiti, da bo voda hitreje in niže tekla. V to pa naj bi se kobaridska in kredska županija dogovorili, naj bi lastniki strugo skupno po rabetah iztrebili, ali pa naj bi se vsak lastnik zavezal, ob svojem svetu popraviti jo. Par dni v svojo korist, menim vsak rad žrtvuje, le spodbude je treba.

Še nekaj, kar se zboljšanja travnikov na Blatu sploh tiče, a to le bolj zavednim in naprednim kmetovalcem.

Zemlja na Blatu je, kakor veste, ilovnata in kot taka sama za se le malo rodovitna, če tudi je popolnoma osušena. Ilovica mora se pred razkrojiti in z drugimi snovmi pomešati. A to bi se na Blatu le počasi, morda v 20, 30 letih zgodilo, in do tega časa bi najbrže le kisló seno kosili. Da bi pa travnike pred ko mogoče zboljšali, treba je naravi pri razkrojenju pomagati.

Za to bilo bi dobro in potrebno travnike potem, ko bodo že dobro osušeni, z gipsom potroševati, ker gips ima že sam na sebi nekoliko redilnih snovi. Še več bi pa gips na Blatu koristil s tem, da bi ilovico in druge močvirske snovi na površji razkrojil, da bodo travi tečna hrana. Gips že v prah raztolčen ni drag, menim da 70-80 kr. star cent. Če bi se pa komu za gips novci smilili, naj bi ne zamudil travnike na Blatu potrositi s staro raztolčeno malto, ker malta ima ravno tako razkrojilno moč, kakor gips, če tudi nekoliko šibkejšo. To malto je marsikdo do zdaj tudi na peščeno njivo navajal, a tam je malta popolnoma brez pomena, ker nima kaj razkrojiti. Tudi cestni prah, posebno pri nas, ki z apnencem posipljemo, bi bil na Blatu velike važnosti. Gnojenje travnikov sploh se močno priporoča. Toliko bolj so pa tega priporočila vredni travniki po Blatu, vsaj dokler se rodovitna črva prst po vrhu ne naredi. Kmetovalci! Ravnajte nekoliko bolj pazljivo z gnojem, potem že lože nekoliko živeža privoščite travnikom, posebno na Blatu.

Priporočam vam to prav iskreno, naprednejši gospodarji, poskusite, delajte in videli bote, da to, kar za travnike storite, vam bo stotero povrneno. Ko bodo drugi, ki jim ni mnogo mar za novotarije videli pri vas dober uspeh, začnejo tudi ti bolj skrbeti za umno gospodarstvo, posebno pri travnikih, in po lepej našej dolini se v kakih letih nakosi obilno sladke trave, ki bo za naš kraj velike vrednosti.

Tako, možje, nadaljujmo započeto delo v svojo korist in v korist svojih naslednikov. Na ta način se najbolj hvaležne skazemo možu, ki ima v osušenju neprecenljive zasluge. Ko bi njega ne bilo, bi se najbrže še zdaj bralo in govorilo o „kobaridskem močvirju“, o katerem bi mi pa že zdaj več ne vedeli, ako bi nas mali ostanki nanj ne spominjali. Proč tudi s temi. Take hvaležnosti, možje, se bo g. Pagliaruzzi gotovo bolj veselil, bolj radoval, nego bi 100 križcev dobil za svoje zasluge. To hvaležnost vam g. g. eče priporoča tudi vaš Kobaridec.

Izpod Stola pri beneški meji, 26. nov. — Povsod zanima se današnje dni narod zdaj za to, zdaj za ono, kar služi v napredek Poslužuje se pripomočkov, s katerimi bi si opomogel do boljšega stanja. Možje, katerim je narod pri srci, trudijo se, da bi odstranili, kar je narodu pogubonosno, kar mu žuga propad. Izmišljajo pomoči, na katere bi se narod zanesljivo opiral in naslanjal. Na ravnini, blizu mest in trgov, so v tem oziru bolji, nego mi hribovci. Naloga nam je, kolikor moči dopuščajo, v vseh ozirih napredovati in ne zaostajati.

Ako popotnika, ki je pred 20 leti naše kraje opazoval, danes radovednost ali drugo opravilo v naše kraje dovéde, bode se mu srce radovalo nad novimi cerkvami in novo cesto. Njegovo Veličanstvo, presviti cesar, darovalo je občinama Breginju in Sedlu 800 gl. za podporo naši cesti. Za leto 1884 nam je pomoč obečana. Kako se hočemo presvitlemu vladarju zahvaliti? kako dostojno hvaležnost pokazati? Udanost in zvestost smo presvitlemu vladarju vedno skazovali; a nam došlega darú nismo zaslužili. Ne samo vladarja, ampak našega očeta smemo presvitlega cesarja imenovati. Živio! presviti cesar Franc Jožef. Živila vsa cesarska rodovina.

Delo okolo ceste trpi že 9 let, le po malem se dalje pomika. Lahko bi se bilo v teku tega časa več storilo. Radi bi nekteri še več naklade plačali, da bi se le delo prej dovršilo. Naš svet je peščen, se razsipa, kar letos razkopljejo, že se jim do družega leta za polovico razdere. Delo trebuje veliko podzidja; prav zato je nujno, da se delo hitro vrši. Glavna stvar je, da je cesta ravna, kolikor mogoče. Nad Borjano ni dobro izpeljana. Iz Gostinka se viša, kakor da bi jo v Borjano ne bili zadovoljni. Samo po sebi se razume, da je treba stvar radi občne koristi določiti in ne morda radi ene njive (peščenice) očesu neprijetno črto napraviti; ali pridejo stroški veliko ali malo navskiž, se ne sme gledati, ko gre za stanovitnost in složnost ceste. Vsaj zanaprej naj se to ne prezira. Zdaj je čas. Ko po cesti začemo voziti, ne bomo je več merili in ne bomo po drugi črti kolov v tla zabijali. Cesto hočemo imeti ravno, kolikor mogoče, in brez postranskih ovir. Naj se proti Staremu selu primerno niža. Cestno oskrbníštvo in drugi veljavni možje, ki stvar v rokah imajo, naj nikakor ne prezirajo tega, kar rednost zahteva. Čast in slava možem, ki se za enake stvari zanimajo, še boljje nego je njih poklic.

Domačinec.

Politični pregled.

V nedeljo obiskala sta Nj. visokosti cesarjevič Rudolf in nadvojvodinja Štefanija novo češ-

ko gledališče v Pragi, od koder sta se odpeljala zopet na Dunaj in od ondot v Budapešto. Pri vstopu v krasno dvorno ložo bila sta z burnimi slavaklici pozdravljena. Godba je zaigrala cesarsko himno, katero je občinstvo stojé poslušalo. Ustavoverno plemstvo ni bilo pri tej predstavi navzoče.

V nedeljo je zboroval v Pragi tudi zbor ustavovernih poslancev (bilo jih je 73), kateri so obravnavali vprašanja, katera so pretela nemško liberalno manjšino razcepiti. Nemcem na Češkem in Moravskem, posebno pa bolj fanatičnim, je to neznosno, da grofa Taaffe-ja vlada noče ministerskih stolov zapustiti ter možem njih stranke prostora narediti. Na vse mogoče načine so že poskusili, da bi Taaffe-ja izpodrinili, pa ni šlo. Sedaj so dospeli do skrajnega sredstva; zahtevajo, da mora ustavoverna manjšina državnemu zboru hrbet obrniti, dalje naj bi se Češko po narodnostih razdelilo. Previdnejši med njimi odločno oporekajo temu, ker vedo, da s tem nikako ne dosežejo zaželjenega cilja. Nasledek vsemu je — razpor. Konferenca ali shod nemških poslancev bavil se je s tema vprašanjema ter sklenil tri resolucije. Prva zahteva razdelitev Češke na dva dela le gledé uprave (administracije), tako da bi Nemci bili oproščeni vsacega jezikovnega prisiljenja. Poslanci imenujejo to zahtevo opravičeno ter bodo delovali na to, da se v državnem in češkem deželnem zboru odobri administrativna delitev po načelu, ki velja za šolske okraje. Potem hočejo skrbeti tudi za to, da bi se v državnem zboru vzeli v obravnavo predlogi o jezikovni naredbi in o državnem jeziku. Ne bi bilo-li umestno, da bi tudi naši štajerski in koroški Slovenci zahtevali razdelitev dotičnih dežel glede uprave? Tu bi se še lože zvršila, kjer stanujejo Slovenci skupno in nerazstrošeni kakor Nemci na Češkem. Kar Nemci za se zahtevajo, bodo menda že zaradi doslednosti tudi Slovencem dovolili, ka-li? — Druga resolucija obravnava izstop nemških poslancev iz dotičnih zborov in naglašá, da to vprašanje se mora rešiti v sporazumljenji z ustavoverci drugih dežel. Tretja resolucija naroča nemškím poverjenikom na Češkem, da se o tem sporazumé s strankinim vodstvom na Dunaji.

V Budapešti je bila zadnje dni ministerska konferenca pod predsedníštvom cesarjevím, katere so se udeležili tudi avstrijski ministri. Pogovori so se sukali okoli železniških vprašanj.

V soboto je ogerska državna zbornica z veliko večino sklenila, da se načrt o zakonu med židi in kristjani vzame za podlago specialne debate. Ob enem se je sprejel predlog, ki naroča vladi, da ima v kratkem izdelati in predložiti načrt postave o obligatnem civilnem zakonu. Srečni Madjari?!

Hrvaško vprašanje še zmirom ni rešeno. Imenovanje barona Filipoviča za bana hrvaškega postaje vedno bolj neverjetno. Zadnji listi poročajo celo, da je grof Khuen že imenovan ban hrvaški.

Nemški cesarjevič se je izkrcał v Valenciji in je dospel v Madrid, kjer je bil slovesno sprejet.

Iz Egipta prihajajo čudne vesti. V Sudanu in gorenjem Egiptu so se zbrali mohamedanci pod poveljništvom takozvanega laži-profeta Madi-ja ter so egiptovsko vojsko, katero je vodil Anglež Hiks paša, popolnoma uničili. Sultan je baje ponudil egiptovskemu podkralju (kedivu) pomočno vojsko 20.000 mož, da bi Egipt pred napredujočo Madi-jevo vojsko branil.

Tudi razmere med Francijo in Kitajci niso še poravnane. Po novejših poročilih preti vojska tudi med tema državama.

Domače stvari.

Prezvišeni gospod baron Depretis, c. k. namestnik v Trstu, bil je boje preteklo nečeljo za par ur v Gorici in je obiskal milostljivega gospoda knez nadškofa goriškega.

Za Kocijančičev spomenik so dali: Monsi-dr. Valussi, stolni prošt, 5 gl. — Mons. I. Kumar, častni kanonik, 3 gl. — Anton Gregorič, vikar

v Števerjanu, 2 gl. — Ivan Kurinčič, Blaž Bandel, Anton Hvalica, Jožef Golja, Karol Kumar, vikarji v okolici kobaridski, 5 gl. — znaša 15 gl. — Prenesek 256 gl. Vkup 271 gl.

Za koritniške pogorelce so darovali: Jožef Skočir, duhoven na Sv. Gori, 3 gl. — Gradenski vikarijat 3 gl. 8 kr. — vikarija Šempolaj 2 gl. 80 kr. J. Legar, župnik v Sv. Križi 3 gl. 50 kr. — znaša 12 gl. 38 kr. — Prenesek 96 gl. Vkup 108 gl. 38 kr.

„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“, priredi meseca decembra t. l. sledeče podučne govore s primirnimi domačimi zabavami: I. Dne 2. decembra ob 7. uri zvečer govor društvenega podpredsednika prof. dr. A. Gregoriča o novi obrtnijski postavi. Po govoru domača zabava. — II. Dne 8. decembra ob 7. uri zvečer govor društvenega predsednika Fr. Povše-ta o pokojninskih zadrugah, ali kako zagotoviti si mirno srečno starost. Po govoru domača zabava s petjem in srečkanjem treh dobitkov. — III. Dne 16. decembra ob 7. uri zvečer govor prof. Julija plem. Kleinmayrja o ženskem spolu in Slovencih. Po govoru domača zabava. — IV. Dne 23. decembra ob 6. uri zvečer govor društvenega podpredsednika dr. Gregoriča o božičnih jaslicah. Po govoru domača zabava. — Podpisano predsedništvo vljudno vabi vso g. g. društvenike k prav obilnemu obiskovanju teh zanimivih in podučljivih govorov, kateri bodo v društvenih prostorih na Travniku.

Predsedništvo slov. bral. in podpornega društva.

Duhovske premembe. Č. g. Matija Kravanja postal je kot knez nadškofski kancelar ob enem tudi kn. nadšk. konzistorijalni svetovalec. Č. g. Jožef Skočir, bil je investiran na župnijo Podmelcam, č. g. Ivan Trevisan pa na ono v Bračanu (Brazzano). — Č. g. Joahim Jereb, vikar v Jagersčah, sprejet je v kapucinski red in se poslovi prihodnje nedelje od svojih ovčic. — Č. g. Franc Mahatschek, katehet na mestni deški šoli v Gorici, šel je v stalni pokoj. Na njegovo mesto imenovan je č. g. Franc Castelliz. — Razpisano je mesto profesorja svetopisemskih ved na goriškem bogoslovskem učilišču. Dotična pismena in ustmena skušnja bo 20. in 21. decembra. Prosilci naj do prejšnjega dne uložijo svoje prošnje pri pred. vodstvu v semenišči.

Društvo gospa, ki uže več let v zimskem času oskrbuje goriškím ubogím hrano (meneštro), priredi letos tombolo v namen, da pomnoži svoje dohodke in s tem pomoč revežem, ter je tudi goriški čitalnici poslalo nekaj kartel, da jih razpeče. Rojake opozarjemo pa hrvalevredno napravo in priporočamo, da blagovolé kupovati dotičnih kartel. Tombola bo na D. M., 8 dec., popoldne ob 2½, na Travniku. Terua dobi 30, kvaterna 40, činkvina 50, tombola 100 gl. Kartela stane 20 kr.

G. Albin Švara, oberstlajtnant in poveljnik 74. brambovskega bataljona v Gorici, prestavljen je kot tak k ljubljanskemu brambovskemu bataljonu in se je poslovil predzadnje sredo od tukajšnjega mesta. V ta namen priredili so bili častniki tukajšnjega brambovskega bataljona slavnostni obed v gostilnici „pri pošti“, katerega so se udeležili feldmaršal-lajtnant baron Kober iz Trsta in mnogi oficirji raznih tukajšnjih vojakov. Vojaška godba svirala je raznovrstne kose pod kapelnikovim vodstvom in je gostom prav dobro ugajala. Prva napitnica veljala je odhajajočemu tovarišu, kateri so sledile še mnoge druge raznim gospodom. Baron Kober hvalil je složno delovanje brambovcev in stoječe vojske ter je napil najvišjemu vojsknemu poveljniku, presvitlemu cesarju. Godba je zaigrala cesarsko pesem, katero so navzoči stojé poslušali. Še le proti jutru ločili so se častniki od ljubega jim poveljnika. J.

Goriški list, ki je našel nov podedovani greh, ne more, da bi o njem ne govoril. Ker menim, da je prišel g. Fr. Sivec, suplent na c. k. deški vladnici v Gorici, na mesto umrlega Val. Pasqualisa, pravi, da bi bili na to mesto lahko poklicali kakega učitelja s planjave in ne Slovenca. Ako je Slovenec zadosti zmožen, da podučuje brez vsake zavire italijanske otroke, ali mu bo morda rojstvo na poti do službe? Sicer pa naj se list potolaži, kajti g. Fr. Sivec ni prišel na mesto ranjkega Pasqualisa, ampak na mesto g. Fr. Bajta, ki je odšel v Štaudrež. Na mesto prvega prišla je neka gospodična, ki je uže lani začasno podučevala na imenovanem zavodu.

Odbor „cecilijanskega društva“ imel bo, kakor smo zvedeli, prihodnji četrtek, 6. dec., prvo sejo, v kateri začne svoje delovanje s tem, da razdeli opravila posameznim odbornikom.

Bratovščina, vednega češčenja sv. R. T. napravi razstavo cerkvene obleke, ki se letos razdeli med uboge cerkve, v palači Matilde grofice Coroninjeve v Gorici v Rabatišči, h. št. 16, in sicer 5. in 6. decembra t. l., ter vabi č. duhovščino, društvenike in prijatelje društva, da si ogledajo letošnje izdelke.

Matevž Pirc, prvostolni vikar v Gorici, umrl je, kakor smo zadnjic poročali, v torek 20. t. m., 78 let star, a pogreb bil je v četrtek, 22. nov. Rojen je bil 7. septembra 1805. v Črnem Vrhu na Krauskem; posvečen v mašnika 19. avgusta 1832. Služboval je v Devinn kot kaplan, potem v Doberdolu kot vikar, slednjic v Gorici 36 let kot vikar v stolni cerkvi. Lansko leto praznoval je petdesetletnico svojega mašništva in neumornega delovanja za blagor svojih bratov. Bil je vešč tudi furlanskega in italijanskega jezika, zato je svojo duhovno službo opravljal brez težave; opravljal jo je pa z velikim veseljem in je bil vedno pripravljen, namestovati katerega tovariša, ako je bilo treba. Z zapuščenim ljudstvom imel je veliko potrpljenje; in ga je rad podučeval. Vabil je zapuščeno mladino h krščanskemu nauku ter se tako dolgo z njo ukvarjal, da jo je vsaj za silo podučil. Zadnja leta je pa mnogo tožil v tem oziru. Mnogo let bil je spovednik v bolnišnici usmiljenih bratov in je močno na to pazil, da je vsakdo, ki je prišel v bolnišnico, ako je bilo le mogoče, prejel sv. sakramente in da ni nikdo umrl brez njih. V tem oziru zasluži veliko hvalo.

Ranjki Pirc bil je blaga duša, poln ljubezni do svojega bližnjega, ki se je v dejanji kazala. Za napredek bil je jako vnet in je vedno na to delal, da se ljudstvo zdravi in podučil, da pride do boljšega spoznanja in da si opomore v dušnem in gnotnem oziru. Med petico in strgano srajco ni poznal razločka. Bil je naroden, kakor Bog zaukaže, zato ni se sramoval, da je bil s Črnega Vrha doma. Narodnost vzbujal je tudi v drugih, v priprostih ljudeh, v omikanih in v takih, ki so bili na poti do omike. Nekaj časa bil je učitelj slovensčine na c. k. gimnaziji v Gorici; kot tak vzbudil je v narsikakem sreč iskrico narodne ljubezni, ki se je pozneje razvnela do močnega plamena. Kad je zbiral dijake okolo sebe, da jim je knjige posojeval, pa tudi služabnice in gospodinjice ogovarjal je na ulici ali na domu zaradi knjig ali slovenskih časnikov. Še zadnja leta romala je njegova „Zgodnja Danica“ z drugimi listi med deklami iz roke v roko. Kaj je bil ranjki Pirc goriškim Slovincem kot poverjenik družbe sv. Mohora, je našim čitateljem većinoma znano. Takega poverjenika Gorica ne bo več imela.

Ni se čuditi, da je bil Pircev pogreb nenavadno slovesen. Moža, oznanovalka evangelija in delivca dobrot na vse strani po izgledu Zveličarjevem, mora spoštovati celo nasprotnik, toliko bolj pa slovenski verni narod in goriško mesto, za katera je delal skoro vse dni svojega življenja. V veliki cerkvi pri molitvah navzoč je bil prevzvišeni in milostljivi knezo-nadškof goriški Alojzij dr. Zorn. Spreveda udeležil se je prečastiti prvostolni kapitul goriški polnoštevilo s prečastitim prvostolnim prostom Karolom dr. Valusijem na čelu. Čestita duhovščina iz mesta in z dežele zastopana je bila v nenavadno velikem številu, ker prav tisti dan bil je občni zbor Cecilijanskega društva. Ljudstva iz mesta in z dežele bilo je neprešteta vrsta. Koder je šel sprevod, bile so ulice polne gledalcev. Tako se časti delaven in zaslužen duhoven, ki oznanuje evangeljsko resnico in ureja po nji one razmere, v katerih živimo. Blag in nevenljiv spomin ranjkemu Pircu.

Slednjic izražamo trdno zaupanje, da goriški Slovenci ne pustijo Pirčevega groba brez dostojnega spomnika.

Potrdilni listi „Goriške ljudske posojilnice“ so pripravljeni. Gospode društvenike prav uljudno prosimo, da pridejo prilično osebno po-nje k predsedniku, dr. Nikolaju Tonkliju v Gorici, Via Ascoli, št. 1. Vodstvo „Gor. lj. posojilnice.“

Zornice. Opozarjemo naše čitatelje, da od 3. do 24. decembra se bodo obhajale v vseh goriških cerkvah ob delavnikih ob šesti uri zajutra zornice, pri katerih se po stari navadi in ker ob takem času većinoma Slovenci zahajajo v cerkev, pojejo slovenske cerkvene pesmi. Po raznovrstnosti pesem in lepem orgljanji odlikuje se cerkev starega sv. Antona pod Kostanjevico, ki je cel advent prepolna pobožnega ljudstva.

Neki fotograf oglašja se v goriških zavodih in se priporoča predstojnikom, naj bi mu dovolili, da fotografira rejece z njih učitelji. Včera popoldne bil je na gimnaziji in je fotografiral vsak razred posebe z dotičnim profesorjem načelnikom.

V Štandreži začela je šola v ponedeljek, 19. t. m. V redno in v ponavljavno šolo oglasilo se je 226 otrok, ki imajo vsi šolsko starost. Štandrež ima rodovitno zemljo in prideluje mnogo zelenjave, katero prodaja v Gorico in v Trst; ima pa tudi krepke prebivalce, ki skrbijo za dobro odgojo in poduk svojih otrok. Odtod prihaja, da se Štandrežci nahajajo v vseh stanovih in na vseh stopnjah in da ima Štandrež tudi zunaj Goriškega dobro ime. Štandrežci in Solkauci slove po svetu. Čast takim rojakom!

Slovenska Matica začela je razpošiljati knjige za leto 1882. in 1883.: Spomenik, Lovčeve zapiske, Letopis; za l. 1882. Lovčeve zapiske in Letopis; za l. 1883. Spomenik.

Na prodaj je Lebanovih „Skladeb II. zv.“ ne le pri uredniku in založniku, nego tudi pri g. Viktorji Dolenci v Trstu (via Torrente, št. 2); pri knjigotržcih: Giontiniji v Ljubljani in Wokulatu v Gorici. Cena zvezku je 40 kr.

V „Edinosti“, slovenskem listu, čitali smo 31. okt. t. l. naslednje besede: „P. Franco (naravnost rečeno), je pri Italijanih zelo čislana oseba, osobito pa pri namestniku deželnega glavarja, dr. Amoroso. On je bil prvi, ki je demonstrativno zapustil zbornico, ko je slovenski poslanec Laginja v istrskem deželnem zboru začel govoriti hrvaški.“ — Na našo opazko je list lahko spoznal, da nemškega izvirnika ni razumel, in je prinesel 28. t. m. sledeči prevod: „Franco je prvi prijatelj namestniku deželnega glavarja, dr. Amoroso-ta, ki je prvi zapustil zbornico v Poreču, ko je slovenski poslanec Laginja pričel hrvaški govoriti.“ Tem besedam dodal je polemiko proti „Soči“, katero je s trte zvil. Če ne more biti brez nje, naj jo ima in naj se od nje debeli. Bog mu jo žegnaj. — Njegov nauk, da „organ, ki se peča s politiko, bi ne smel zajemati poročil iz tujih, lažljivih listov“, odobrujemo; ali dokler se človek pri listih ne speče, jih od te strani ne pozna. Za prihodnje bomo, se ve da, bolj previdni. Za nas Poreč ni v Franc Jožefovej zemlji, a čudimo se, kje je za „Edinost“, ki je prva prinesla neresnično vest, katero bi se zdaj rada otresla.

Odbor društva „Narodni dom“ v Ljubljani vabi rodoljube, naj pomore vsakdo po svoji moči k podjetju, za katero se uže čez leto nabira pomoč z radodarnimi doneski ali pa z nakupovanjem loterijskih srečk. „Združimo“, pravi, „vse svoje moči, da se uresniči dejansko naš slovenski pregovor: zrno do zrna pogača; kamen do kamna palača, katera bode vzvišen spomenik vrlega slovenskega naroda njegovim potomcem. In v to pomozi Bog in požrtvovalnost slovenska!“

Banka Slavija podarila je za „Narodni dom“ v Ljubljani 1000 gl. Da bi delničarji vplačali svoje akcije in da bi se srečke dotične loterije bolj pridno kupovale, bili bi uže bliže „Nar. domu“. Narodnjaki, ki morete, spomnite se koristnega podjetja.

Česko narodno gledišče v Pragi odprlo se je 18. t. m. z veliko slovesnostjo. Češki narod praznoval je tisti dan svršitev podjetja, ki bo pričelo prihajati rodovom o vzbnjenosti, duševnem napredku in požrtvovalnem duhu sedanjega rodu na Češkem. Slavnosti udeležili so se visoki državni in deželni dostojanstveniki ter deputacije slovenskih narodov. Odlikovali so se posebno Poljaki po svojem velikem številu in po odličnosti poslancev. Tudi Hrvatje in Slovenci so imeli svoje zastopnike, ki se bili priča splošnega veselja v češkem narodu in so slavili prostor, ki je odmenjen slovenski muzi. En teden pozneje, 25. t. m., počastil je narodno slavnost presvitli cesarjevič s prevzvišeno svojo soprogo. V duhu praznoval se je ta dan po vseh slovenskih pokrajinah, od kodar so dobajali slavnostni telegrami. Tudi tržaški in goriški Slovenci nismo zaostali za drugimi, kakor pričajo obširna poročila o nenavadni svečanosti.

Listnica uredništva. G. A. P. v G.: O dr. Lavričevem spomniku in o vsoti, ki se je zanj nabrala, ne vemo nič. V tem oziru se morate drugim obrniti. — G. M. N. v T.: lepa hvala; porabimo o priliki. — G. M. K. v Gorici in 30 r. nekje drugod: pride vso o svojem času. — G. dopisniku izpod Klj.: menimo, da je bolje molčati; mož pojde po poti svojih prednikov in vrstnikov ter ne bo imol časa, da bi se veselil. — G. dop. iz Š. o. m.: nismo še mogli; — iz Biljanca: vidite, da Vas je drug prehitel; morda še porabimo. — G. B. P. v K.: vsakovrstno dirjaciho kupuje g. I. Kebab pod kosarno za Mesnicami.

Tržno poročilo

V Gorici, 27. novembra 1883.

Kava: Moka kvintal 170 do 176 gl. — St. Jago 154 do 158 gl. — Cejlon, plante 156 do 164 gl. — Cejlon perla (biser) 170 do 176 gl. — Porto Rico, srednje in fino 146 do 154 gl. — Malabar 120 do 127 gl. — St. Domingo 114 do 118 gl. — Java 118 do 126 gl. — Rio fino 114 do 120 gl. — Rio, srednje in pol fino 108 do 112 gl. — Santos, navadno in fino 115 do 122 gl. — Sladkor, očiščen domači 47 do 48 gl. — Melis 42 50 kr. do 43 gl. — Pesto 40 50 kr. do 41 gl. —

Olje na kvintal: iz oljk najfineje 100 do 108 gl. — fino 86 do 90 gl. — pol fino 70 do 74 gl. — s Karfa (Corfu otok) 56 do 58 gl. — iz Dubrovnika (Ragusa) 48—50 gl. — iz Istrije 47 gl. iz pavole angleško 41 do 44 gl. — Petrolji v sodih 25 gl. do 25 gl. 50 kr. — v zabojih 25 gl. 50 kr. do 26 gl.

Masti, na kvintal. Kuhano maslo 92 do 98 gl. — Mast (salo) domača —, ogerska 70 do 71 gl. — Špeh domači in ogrski 65 do 74 gl. — ameriški —, Sir placentinski star 140 do 150 gl. — prestar 170 gl. — ovčji (pekorin) 130 do 135 gl. — domači bolški star 95 do 100 gl. — nov. 68 do 72 gl. — Grojerjev 80 do 84 gl.

Zita, na hektoliter. Pšenica 8 gl. 50 kr. do

8 gl. 80 kr. — Turšica 5 gl. — kr. do 5 gl. 80 kr. — Rž 5 gl. — kr. do 5 gl. 50 kr. Ječmen cel gl. — kr. do gl. — kr. — pehan 8 gl. do 8 gl. 70 kr. — Oves 3 gl. 40 kr. do 3 gl. 80 kr. Fažol 9 gl. do 11 gl. — Ajda 4 gl. 50 kr. do 4 gl. 75 kr. — Rajž, na kvintal: fin: 24 do 26 gl. — novarski naravai 21 do 22 gl. — mutisk 19 do 21 gl. — indijski 15 gl. — kr. do 16 gl. —

Vina in špiriti, na hektoliter. Žganje domače 42 do 48; špirit prečiščen 38 gl. — kr. do 39 gl. — kr. Vino črno 17 do 24 gl. — kr. — belo 13 do 16 gl.

Moka na kvintal. Št. I. 18 gl. 90 kr. — Št. II. 17 gl. 10 kr. — Št. III. 15 gl. 60 kr. — Št. IV. 14 gl. 30 kr. — Št. V. 12 gl. 70 kr. — Št. VI. 9 gl. 10 kr. — Otrobi drobni z žakljem 5 gl. 60 kr. — debeli z žakljem 6 gl. — kr. — Krompir 3 gl. — kr. do 3 gl. 25 kr. kvintal.

V Ljubljani, 4 novembra.

Pšenica hektoliter 7 gl. 96 kr.; rež 5 gl. 20 kr.; ječmen 4 gl. 55 kr.; oves 2 gl. 92 kr.; ajda 5 gl. 4 kr.; proso 5 gl. 20 kr.; koroza 5 gl. 40 kr.; leča 8.50 gl.; grah 8.50 gl. fižol 10 gl. — Krompir kv. 2 gl. 68 kr. — Maslo kilo 96 kr.; mast 88 kr.; špeh frišen 60 kr.; špeh povojen 74 kr.; surovo maslo 85 kr.; goveje meso 60 kr.; telečje m. 68 kr.; svinjsko m. 54 kr.; koštrunovo m. 36 kr. — Seno kvintal 2 gl. 5 kr.; slama 1 gl 87 kr. — Drva trda, 4 štirjaški metri 6 gl. 80 kr.; drva mehka, 4 gl. 40 kr.

Poslano.

Blagorodni gospod urednik!

Pišem Vam pod utisom velike nesreče. Pretoklo poletje pogorel je pri nas en gospodar. Danes, ko sem se v Gorico napravil, začela je hiša goreti drugemu gospodarju in mu je seča pogorela. Rošil je malo; večji del svojih pridelkov in hišo je zgubil. Zima je tu in revež ne ve, kaj bi začel. Nabirajte, prosim, tudi za našega nesrečnika milih darov, da se zimo ubrani in da kupi potrebni živež. Slovenci so dobrega srca; upam, da se ne obrnete zastoj na nje. Ali sila je velika in dvakrat dá, kdor hitro dá; zato se obračam do milosrdnih ljudi, naj bi blagovoljno podpirali ubogege reveža, in pridenem 4 gl. kot začetek zbirki, ki naj bi obilna postala.

Na Vogerskem, 29. nov. 1883.

AVGUŠTIN ČIVEK,
župnik.

Poslano vsoto 4 gl. smo prejeli. Rodoljube in človekoljube prosimo, naj se spomnijo pogoreleca in naj mu pomagajo po svoji moči. Radodarne doneske bomo radi sprejemali in jih pošljemo na dotično mesto, da se izročijo ponesrečencu.

Uredništvo.

Jaz sem okcilo 35 let star, zdrav, zmožen nemškega in slovenskega jezika v pisavi in v besedi, razumem gospodarstvo in sem izvrsten lovec ter se morem z najboljšimi spričali rednega življenja skazati. Kedor mi torej priskrbi službo gozdarja ali majerja pri kakšni grajščini, plačam mu 30 gl. takoj pri nastopu službe.

Ponudbe, sprejema iz prijaznosti, uredništvo „Soče“.

Tiskarnica in papirarnica

SEITZ-EVA V GORICI

s pridruženim zalogo

c. k. papirnice v Podgori

priporoča svojo bogato zalogo potrebščin za urade, knjig in potrebščin za šolo vsake vrste, tiskanic za častite cerkve, za c. k. urade in županstva, kupčijskih zapisnikov, molitvenih knjig, fino in navadno vezanih, itd. itd.

Ima tudi zbirko prijetnih beril in povestij, izmed katerih navaja sledeče:

Trnjulčica; Aladin s čarobno svetilnico; Pritlikovec; Dežela Ienuhov; Robinzon; Snegulčica; Pravljica o obutem mačku; Venček za vezilna darila; Bojtek; Grizelda; Na valovih južnega morja; Hirlanda; Crni bratje; Jama nad Dobrušo; Nikolaj Zrinski; Hildegarda; Eno leto med Indijanci; Najdenček; Cesar Maks; Vrtomirov prestan; Dve čudapolni pravljici; Pod turškim jarmom; Nemški Pavliha; Repoštev; Zbirka ljubimskih in ženitovanjskih pisem; Sanje v podobah; Hitri Računar itd.

Prekupčevalcem dovolijo se posebno ugodni pogoji.

Šiva se po meri.

SAMO

pri Ignaciji Steinerji v Gorici,
nasproti nadškofojski palači,

dobi se najbolje in najceneje obleka za gospe, dečke in otroke vsake vrste in velikosti na poljubno izbiro vedno gotova.

Čudovito dober kup!

1 zimska suknja od 10 gl. naprej,
1 zimska obleka za gospe od 10 gl. naprej,
1 hlače za gospe od 3 gl. naprej,
1 obleka za otroke od 2 gl. 20 kr. naprej.

Poprave vsake vrste najceneje.

Kar ne pristojta, vzamemo radi nazaj.

Obrazci na ogled brezplačno in poštne prosto.

Agentura

Poštenim in delavnim osebam ponuja se agentura lahko prodajavnega blaga pod prav ugodnimi pogoji. Prosilci naj zapišejo v svoje ponudbe, od katerih naj poštino plačajo, svoje sedanje opravilo in naj jih pošljejo pod št. 10135 na

Annoucen - Expedition

HEINRICH SCHALEK, Wien.

Salonska obleka od 22 do 66 gl.

Zaloga robe

in izdelovalnica

VSAKOVRSNE OBLEKE
civilne, vojaške in duhovske.

M. POBERAJ

v Gorici, na Travniku, h. št. 28

pred kosarno,

se toplo priporoča slavnemu občinstvu za točno in pošteno postrežbo.

Hlače iz mešanine (štof) od 3 do 15 gl.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliču

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, terganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, na mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Gospodu pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinske bolezni na nogi silno trpeli in razna čumača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vpeh, da so se po kratkem rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednake bolezni priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, posostnik v Šmarji p. Celji.

Planinski zeliščni sirup krajnski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice, e. kr. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr.; jeden zavojs s 6 škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavojs.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem tergu v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: M. KORŠIČ. — Tiska: „Hilarijanska tiskarna“ v Gorici.

The London Bodegacomp

Na Dunaji, Kärnthnerstrasse, 14.

V Trstu, prehodna zaloga, via S. Nicolò 17.

Neposredno vvažana prava in nepopačena

španska in portugiška vina, angleška žganja,

Specijaliteta, zdravniška vina, Malaga Sect, Vino Santo, Alicante

od profesorja dr. L. ROESLER-ja (c. k. poskuševališče v Klosterneuburgu) za šibke in bolne dobro spoznano.

Skutnike (kvargel)

in domači sir, pristno blago, razpošilja tudi v poštinih zabojih

L. Nätzler v Olomucu (Olmütz).

Z oljnatimi barvami tiskane podobe predstavljajoče presvitlo našo CESARSKO RODOVINO.

Podpisana štacuna za umetniške izdelke pošlje naročnikom in čitateljem tega lista lepo 56/68 centimetrov veliko lično izdelano z oljnatimi barvami tiskano podobo, cesarsko družino v lepem debelem zlatem okvirji, na platno speto za

Najlepši kinč v sobi
za le 2 gl. 95 kr.

Najlepši kinč v sobi
za le 2 gl. 95 kr.

neverjetno nizko ceno samo 2 gl. 95 kr. Kdor nam pošlje ta znesek, mu pošljemo imenovane podobe poštne in zabojne proste.

GEBRÜDER RUBINSTEIN,
Wien, 7. Bez., Neubaugasse, 29.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnije želočne bolesi. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojazt, zoper bitje sreata ter čistijo pokvarjeno kri. One ne pregizujajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Blagorodni gospod!

Na priporočilo nekega prijatelja rabil sem kapljice sv. Antona Padovanskega proti mogoletni prav močni naduhi z najboljim uspehom in pri najhujih napadih s prav hitro olajšavo.

Prosim torej, pošljite mi, da se bom dalje zdravil, prej ko mogoče 12 steklenic proti poštnemu povzetju.

Mahrenberg.

Franc Macun,

c. k. sodnijski pristav.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljate pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hrastam, nalezljivim hrastam, proti rudečemu nosu, ozebljimi, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. —

Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistostij na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetsko milo za vmivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred. Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu.

Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofoletti (Zanetti) in A. Franzoni.